

# Porovnanie reverznej logistiky a „green“ logistiky

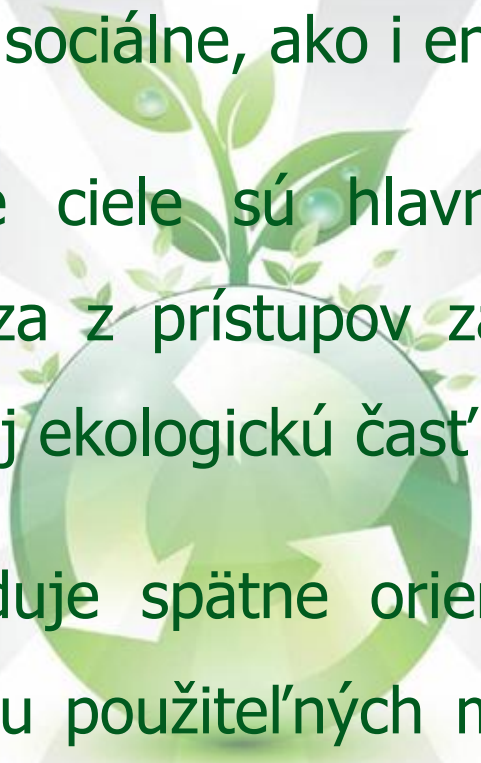


**Ing. Pavel Gežík,**  
**Katedra operačného výskumu a ekonometrie,**  
**Fakulta hospodárskej informatiky, Ekonomická univerzita v Bratislave**

Logistika, ako súčasť manažmentu, nie je spojená len s optimalizáciou ekonomických činností, teda s minimalizáciou nákladov ale plní i ciele sociálne, ako i environmentálne.

Práve environmentálne ciele sú hlavnou náplňou reverznej logistiky, ktorá vychádza z prístupov zameraných rovnako na ekonomickú časť, ako aj ekologickú časť.

Reverzná logistika sleduje spätne orientovaný pohyb tovaru, odpadu, obalov a znovu použiteľných materiálov od zákazníka k distributérovi, respektíve až k výrobcovi.



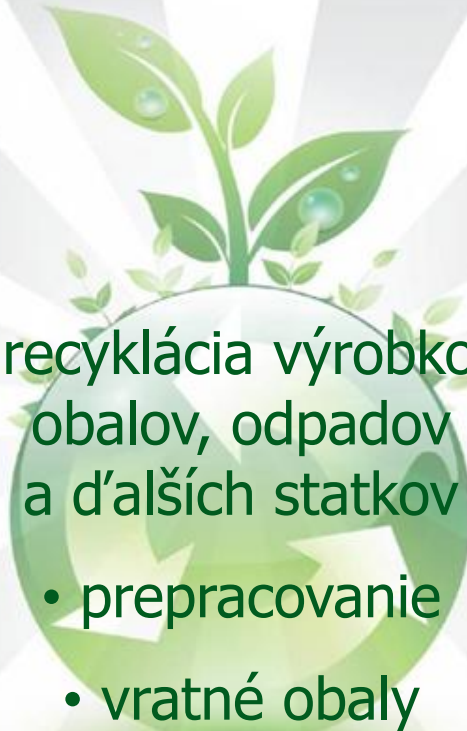
Cieľom reverznej logistiky je buď reklamácia, oprava, opätovné použitie, recyklácia alebo likvidácia v zmysle platných predpisov a smerníc ekologicky žiaducim spôsobom.

„Green“ logistika predstavuje tu časť reverznej logistiky, pod ktorou sa skôr rozumie štúdium dopadov logistiky ako takej na životné prostredie a snaha o minimalizáciu odpadov. (reverzná logistika sa okrem týchto spomenutých aspektov logistiky venuje predovšetkým pohybu vrátených tovarov, resp. pohybu odpadov z miesta ich typickej spotreby alebo miesta vzniku).

I keď je „green“ logistika chápaná ako časť reverznej logistiky, existujú činnosti, ktoré sú spoločné, ale i činnosti, ktoré sú vyslovene typické pre daný druh logistiky.

## Reverzná logistika

- reklamovaný tovar
- vrátenie nevhodne zakúpených výrobkov
- predaj nepredaného sezónneho tovaru špecifických obchodoch

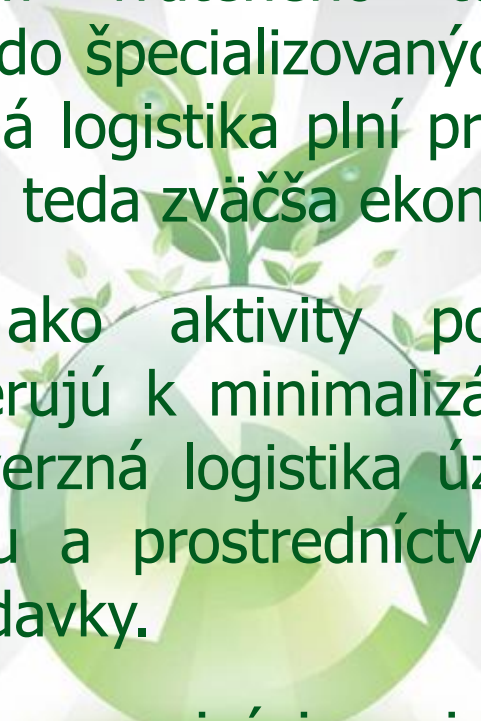


- recyklácia výrobkov, obalov, odpadov a ďalších statkov
- prepracovanie
- vratné obaly

## „Green“ logistika

- znižovanie materiálovej náročnosti obalov
- sledovanie znečistenia životného prostredia vplyvom dopravy
- voľba dopravných prostriedkov z hľadiska ochrany prostredia

## Tri chápania reverznej logistiky:

- 
- A. Reverzná logistika ako činnosti spojené s prebalením a opätovným predajom vráteného tovaru, či redistribúcia nepredajného tovaru do špecializovaných obchodov a na menej náročné trhy (reverzná logistika plní predovšetkým obchodné a marketingové funkcie, teda zväčša ekonomické ciele).
- B. Reverzná logistika ako aktivity podporujúce materiálovú recykláciu, ktoré smerujú k minimalizácii odpadov z výroby a obalov, takto má reverzná logistika úzku väzbu na odpadové hospodárstvo podniku a prostredníctvom ekologických cieľov plní legislatívne požiadavky.
- C. Reverzná logistika ako organizácia a riadenie komplikovanejších spôsobov zhodnocovania starých výrobkov s dôrazom na synchronizáciu týchto operácií s výrobou, zaistenie zdrojov použitých výrobkov a odbytových trhov pre ne.

# Obrátená pyramída obnovovacích možností

priame obnovovanie

opätovný predaj / opätovné použitie / redistribúcia

proces obnovovania

oprava

modernizácia

prerobenie

opätovné nadobudnutie

recyklácia

likvidácia



Recyklácia predstavuje proces opätovného využitia predtým už použitých materiálov a produktov (napr. recyklácia papiera, farebných a ostatných kovov, skla, plastov a pneumatík,...). Recyklácia zabraňuje mrhaniu zdrojov, redukuje spotrebu surových prírodných materiálov, redukuje množstvo uskladnených odpadov a redukuje spotrebu energie, čím prispieva k redukcii emisií skleníkových plynov.

Recyklácia je priamo spojená s triedením vyprodukovaného odpadu, čím sa realizuje znovuvyužitie materiálov. Tento spôsob zneškodňovania odpadov je jedným z najvýznamnejších ekonomických nástrojov zhodnocovania odpadov a najekologickejším nástrojom slúžiacim na vysporiadanie sa s hromadiacim množstvom odpadu.

Súčasný trend hospodárstva vedie k neudržateľnému využívaniu materiálov a energie, ktoré spôsobuje radikálny úbytok obnoviteľných i neobnoviteľných zdrojov.

Tradičný model ekonomického rastu má lineárny priebeh, kde s väčšou výrobou je spojená väčšia spotreba zdrojov. Naša planéta je však limitovaným zdrojom a takýto model je neudržateľný.

Okrem rýchleho vyčerpania týchto prírodných zdrojov sú s výrobou spojené činnosti, ktoré majú za následok produkovanie odpadov, ktoré sa v prostredí akumulujú a spôsobujú celý rad problémov spojených so znečisťovaním.



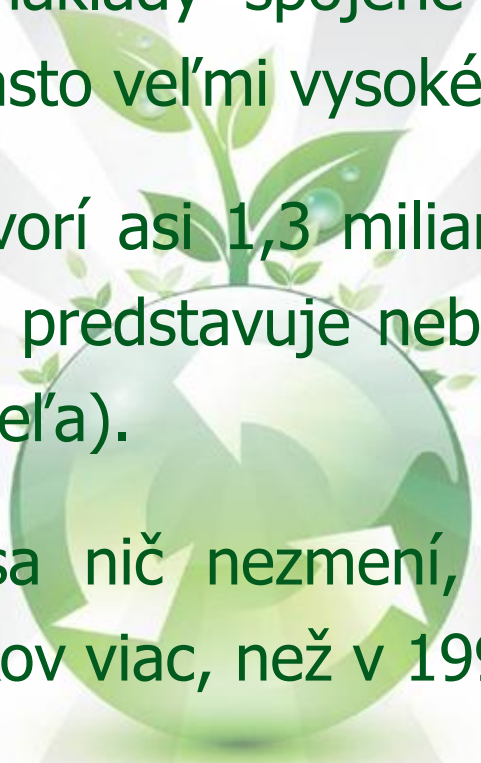


Problémom je ale súčasný ekonomický trend a to väčšia spotreba lacných jednorazových produktov, ktorých výroba je lacnejšia (nezarátava náklady spojené s ich likvidáciou, resp. skladovanie, ktoré sú často veľmi vysoké).

Každý rok sa v EÚ vytvorí asi 1,3 miliardy ton odpadu, z toho zhruba 40 miliónov ton predstavuje nebezpečný odpad (asi 3,5 tony na jedného obyvateľa).

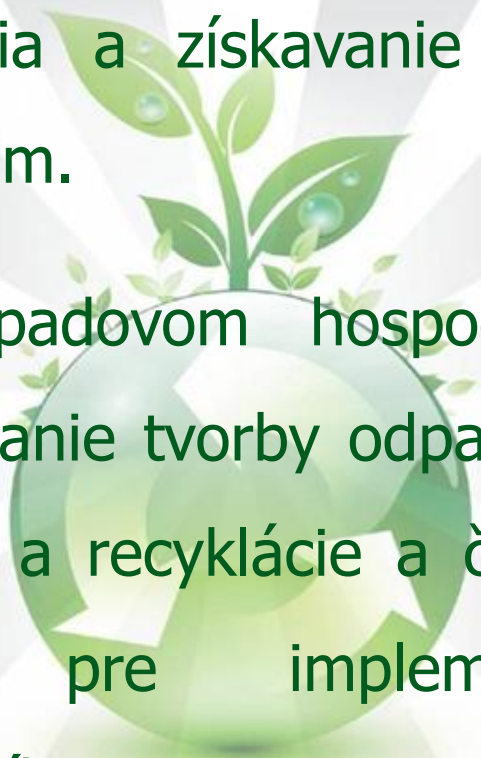
Odhaduje sa, že ak sa nič nezmení, v roku 2020 budeme vytvárať o 45% odpadkov viac, než v 1995.

Množstvo komunálnych odpadov narastie na Slovensku v priebehu roku o 12 kg na obyvateľa.



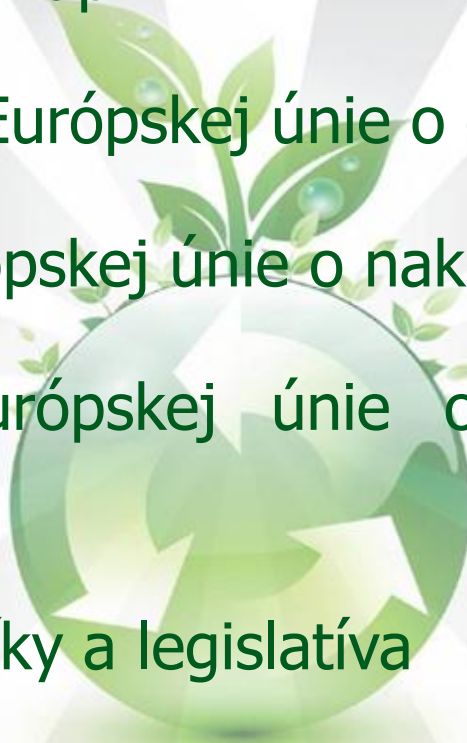
Vzrastajúci záujem o životné prostredie viedol k rozšíreniu environmentálnych politík pre rôzne odvetvia hospodárstva, v ktorých je recyklácia a získavanie odpadu nevyhnutným a významným elementom.

Európska únia v odpadovom hospodárstve uprednostňuje predchádzanie a znižovanie tvorby odpadov, zvýšenú mieru ich opätovného využívania a recyklácie a členské štáty EÚ musia dodržiavať rámec pre implementáciu Európskych environmentálnych politík.



„Green“ logistika svojim cieľom zapadá do environmentálnej politiky EU, ktorá je obsiahnutá v mnohých smerniciach, rozdelených do piatich skupín:

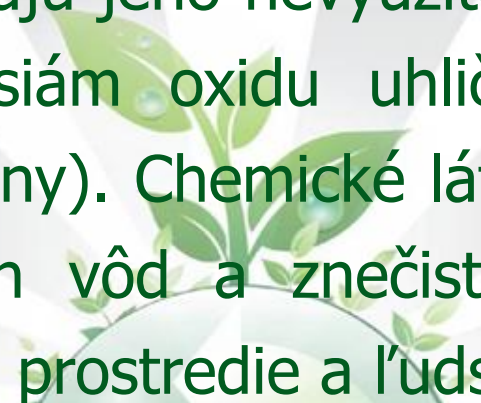
- Rámcová legislatíva Európskej únie o odpadoch
- Právne predpisy Európskej únie o nakladaní s odpadmi
- Právne predpisy Európskej únie o špecifických druhoch odpadov
- Oznamovacie dotazníky a legislatíva
- Súvisiace právne predpisy



## Z týchto vyplývajú pre členské krajiny aj nasledujúce ciele:

- minimalizácia využívania nebezpečných substancií a plastov, niektoré materiály musia byť postupne nahradené,
- podpora dizajnu vhodného na recykláciu,
- zodpovednosť výrobcov za ukončenie životného cyklu produktu,
- systémy na separovaný zber, ktoré sú označené ako bezplatný zber,
- budovanie systémov na zaistenie vhodného spracovania a recyklácie produktov, ...





Likvidácia, resp. zneškodňovanie odpadov vedú k mnohým vplyvom na životné prostredie. Nielen, že skládky zaberajú cenné miesto a spôsobujú jeho nevyužitelnosť na mnoho rokov ale prispievajú k emisiám oxidu uhličitého a metánu (dva hlavných skleníkových plynov). Chemické látky a pesticídy sa môžu dostať do podzemných vôd a znečistiť ich, čo predstavuje ďalšie riziká pre životné prostredie a ľudské zdravie.

Práve prístupy „green“ logistiky, ktoré obsahujú spätný proces návratu odpadového materiálu späť k výrobcovi by mali vytvoriť optimálne podmienky pre odpadové hospodárstvo, prostredníctvom ktorého sa dosiahne zmiernenie negatívnych vplyvov na životné prostredie.